

INTERNATIONAL UNIVERSITY OF SARAJEVO
INTERNACIONALNI UNIVERZIET U SARAJEVU
ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ

PRAVILA STUDIRANJA ZA PRVI I INTEGRISANI CIKLUS STUDIJA

DATUM: MAJ 2024

BROJ: IUS-SENAT-11-1615/24

Na osnovu člana 61. stav (1), tačka k) Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/22), i člana 121. Statuta, broj: IUS-SENAT-11-1720/2023 od 19.06.2023. godine, Senat Internacionalnog univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: Senat) na svojoj 177. sjednici održanoj 27.05.2024. godine, usvojilo je *sljedeća*

PRAVILA STUDIRANJA

ZA PRVI I INTEGRISANI CIKLUS STUDIJA

(prečišćeni tekst)

UVOD

Član 1. **(Opće odredbe)**

- (1) Ovim Pravilima uređuje se organizacija i izvođenje programa prvog i integrisanog ciklusa studija na Internacionalnom univerzitetu u Sarajevu (u daljem tekstu: Univerzitet), vrednovanje rada studenata, trajanje studija, postupak izrade i odbrane završnog rada (diplomski projekat ili teza), stažiranje i stručna prakse, akademski neuspjeh, izdavanje i dodjeljivanje diploma, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju prvog i integrisanog ciklusa studija na Univerzitetu, u skladu sa zakonom i Statutom.
- (2) Ova pravila se primjenjuju na programe postdiplomskih studija u stvarima koja nisu uređena pravilima studiranja za drugi i treći ciklus studija.
- (3) Ova pravila se primjenjuju za zajedničke studije svih ciklusa, osim ako nije drugačije definirano potpisanim protokolima.

Član 2. **(Ograniziranje studija)**

Studij prvog i integrisanog ciklusa studija na Univerzitetu organizira se u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zakon), i Evropskom sistemu prenosa i akumulacije bodova (ECTS).

Član 3. **(Trajanje studija)**

- (1) Studiji prvog ciklusa studija traju četiri studijske godine i vrednuju se sa najmanje 240 ECTS bodova, dok integrisani studiji traju pet godina i vrednuju s najmanje 300 ECTS bodova.
- (2) U okviru nastavnog procesa predviđena je 40-satna radna sedmica, pri čemu je angažman studenata u nastavi određen nastavnim planom i programom.

Član 4. **(Organiziranje studijske godine)**

- (1) Studijska godina se organizira u dva semestra: zimski i ljetni. Zimski semestar u pravilu je prvi semestar studijske godine, a ljetni semestar je drugi.
- (2) Kalendar organizacije i realizacije nastavnih programa (u daljem tekstu: akademski kalendar), usvojen od strane Senata, može odrediti istovremeni početak školske godine tako da se ljetni semestar označava kao prvi (neparan) semestar, a zimski semestar kao drugi (paran) semestar određenog studijskog programa.
- (3) Za studente koji se upisuju na studijski program u ljetnom semestru, prva godina studija počinje sa ljetnim semestrom, prema datumu određenim akademskim kalendarom.
- (4) Studenti iz stava (3) ovog člana, imaju pravo na puno opterećenje u semestrima koje pohađaju, u skladu sa usvojenim nastavnim planovima i programima.

STUDENT

Član 5. **(Ugovor o studiranju)**

Univerzitet i student zaključuju ugovor o studiranju kojim se uređuju njihova međusobna prava i obaveze, u skladu sa Statutom i Pravilnikom o bitnim elementima ugovora o studiranju.

Član 6. **(Školarina)**

- (1) Upravni odbor određuje školarinu svake akademske godine.
- (2) Student je obavezan plaćati školarinu kako je navedeno u ugovoru o studiranju.
- (3) Student koji ne plati školarinu navedenu u ugovoru o studiranju ne može prijaviti pohađanje nastavnih predmeta u semestru za koji je školarina dospjela.
- (4) Univerzitet može odbiti zahtjeve za izdavanje službenih dokumenata studentima s dospjelom, a neplaćenom školarinom.

Član 7. **(Prava i obaveze studenta i studentski standard)**

- (1) Student ima pravo i obavezu da studira po usvojenim i odobrenim pravilima studiranja i nastavnom planu i programu, te da bude ispitivan i ocjenjivan u skladu sa pravilima koja su transparentna, pravična i dostupna svakom studentu.
- (2) Student ima pravo na:
 - a) prisustvovanje svim oblicima nastave;
 - b) kvalitetan nastavni proces u skladu sa usvojenim i odobrenim nastavnim planom i programom;

- c) blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studij;
- d) ravnopravnost u pogledu uslova studija i tretmana na Univerzitetu kao i na povlastice koje nosi studentski status;
- e) različitost i zaštitu od diskriminacije;
- f) pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa zakonom;
- g) korištenje biblioteke i drugih usluga koje se pružaju studentima Univerziteta, a u skladu sa aktima visoškolske ustanove;
- h) konsultacije i pomoć akademskog osoblja u savladavanju nastavnog sadržaja, a posebno pri izradi završnog rada;
- i) slobodu mišljenja i iznošenja ličnih stavova koji su u vezi sa nastavnim sadržajem u toku realiziranja nastavnog procesa;
- j) evaluaciju rada akademskog osoblja;
- k) priznavanje i prenos bodova između univerziteta s ciljem osiguranja mobilnosti;
- l) učešće u postupku izbora za studentsko predstavničko tijelo i druga tijela ustanovljena Statutom Univerziteta;
- m) sudjelovanje u radu studentskih organizacija;
- n) sudjelovanje u radu i odlučivanju tijela Univerziteta u skladu sa Statutom;
- o) zaštitu u slučaju povrede nekog od njegovih prava na način utvrđen zakonom ili općim aktima Univerziteta;
- p) druga prava predviđena Statutom i drugim općim aktima Univerziteta.

(3) Student ima sljedeće obaveze:

- a) pridržavati se pravila studiranja koje utvrdi Univerzitet;
- b) ispunjavati nastavne i druge obaveze studenta;
- c) iskazivati poštovanje prema pravima akademskog i neakademskog osoblja, kao i pravima drugih studenata na Univerzitetu;
- d) uredno izvršavati studijske obaveze i učestvovati u akademskim aktivnostima;
- e) provremeno regulisati status boravka u Bosni i Hercegovini (u suprotnosti biće onemogućen polagati ispite i obavljati druge studentske aktivnosti);
- f) prikupiti potpise svih ovlaštenih osoba na obrascu potvrde ispunjenja finansijskih i drugih studentskih obaveza ("clearance" obrazac) nakon položenih svih ispita i odbrane završnog rada (u slučaju da je to potrebno);
- g) Upisati i pohađati ekvivalentne predmete ili novouvedene, u slučaju promjene nastavnog plana i programa tokom razdoblja studiranja;
- h) poštivati kućni red i Etički kodeks Univerziteta;
- i) Ostale obveze navedene u Statutu i drugim općim aktima Univerziteta.

(4) Za nepoštivanje pravila i općih akata Univerziteta, protiv studenta se može pokrenuti disciplinski postupak u skladu sa Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti studenata.

Član 8.
(Studenti sa posebnim statusom)

- (1) Studentima sa invaliditetom, studentima koji su roditelji djeteta kojima je neophodna posebna njega, samohranom roditelju, trudnicama, porodiljama, studentima koji učestvuju na međunarodnim takmičenjima, studentima vrhunskim sportistima, studentima priznatim umjetnicima, studentima trenerima vrhunskih sportista, studentima sa hroničnim oboljenjima, priznaje se pravo sticanja statusa studenta sa posebnim statusom na Univerzitetu.
- (2) Studentima sa posebnim statusom priznaje se pravo na individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa, odnosno prisustvovanje nastavi, pauziranje studijskog procesa, učestvovanje u izvođenju pojedinih nastavnih sadržaja, kao i na vrednovanjima postignuća studenata.
- (3) Licima sa utvrđenim invaliditetom osiguran je pristup visokom obrazovanju na bilo kojem studijskom programu na svim ciklusima studija na Univerzitetu, pod uslovom da je lice:
 - a) položilo prijemni ispit,
 - b) sposobno obavljati praktične zadatke u nastavi,
 - c) steklo pravo upisa na odgovarajući ciklus studija, i
 - d) dostavilo dokaz nadležne institucije o statusu lica sa invaliditetom i procentu invaliditeta.
- (4) Prava iz stava (2) ovog člana posebno se odnose na dodatne konsultacije, smanjen procent obaveznog prisustvovanja nastavnim aktivnostima, i mogućnošću evaluacije cjelokupnog nastavnog sadržaja na predmetu (sveobuhvatan ispit).
- (5) Kandidatima za upis i studentima sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom Univerzitet dodjeljuje tutora u cilju pružanja pomoći kod apliciranja za upis, praćenja nastavnih sadržaja kao i na provjerama znanja.
- (6) Status studenta sa posebnim statusom u pravilu se stiće na jedan semestar, odnosno jednu akademsku godinu s mogućnošću produženja.
- (7) Zahtjev za sticanje statusa studenta sa posebnim statusom student podnosi najkasnije 15 dana prije početka semestra, odnosno akademske godine.
- (8) Zahtjev obavezno sadrži valjanu medicinsku i drugu dokumentaciju na temelju koje se dokazuje poseban status.
- (9) Odluku o sticanju statusa studenta sa posebnim statusom donosi dekan.

Član 9.
(Mirovanje statusa studenta)

- (1) Prava i obaveze studenta mogu mirovati najviše dva semestra u akademskoj godini pod uslovima i iz razloga kako slijedi:
 - a) za vrijeme porodiljskog i očinskog odsustva,
 - b) za vrijeme trajanja bolesti zbog koje student nije mogao pohađati nastavu i

polagati ispite (što se dokazuje medicinskim mišljenjem nadležne zdravstvene ustanove),

- c) za vrijeme obavljanja stručne prakse, usavršavanja ili pohađanja necikličnog oblika obrazovanja,
 - d) za vrijeme drugih opravdanih razloga kao što su vanredni problemi u porodici, smrtni slučajevi užih članova porodice, problemi finansijske prirode koji dovode u pitanje egzistenciju odnosno boravak studenata u Bosni i Hercegovini, kao i drugih razloga o kojima na osnovu pisanog i obrazloženog zahtjeva odlučuje dekan.
- (2) Zahtjev za mirovanje statusa studenta, uz obrazloženje razloga, podnosi se Studentskoj službi najkasnije do isteka "add/drop" perioda u semestru.
- (3) Dekan nadležnog fakulteta donosi odluku o statusu mirovanja.
- (4) Prestanak mirovanja prava i obaveza studenta nastupa u sljedećim okolnostima:
- a) istekom perioda mirovanja;
 - b) odlukom dekana o prestanku mirovanja statusa studenta;
 - c) ispisom sa Univerziteta, i
 - d) u drugim slučajevima utvrđenim općim aktima Univerziteta.
- (5) Student obavještava Studentsku službu o prekidu statusa mirovanja.
- (6) Po prestanku statusa mirovanja, student nastavlja studij sa punim pravima i obavezama.

Član 10.

(Načini prestanka statusa studenta)

- (1) Status studenta prestaje:
- a) okončanjem ciklusa studija,
 - b) ispisom sa Univerziteta,
 - c) izricanjem disciplinske mjere prestanka statusa studenta, odnosno isključenjem sa Univerziteta po postupku i uz uslove utvrđene zakonom, Statutom ili drugim općim aktima Univerziteta,
 - d) isključenjem sa Univerziteta u skladu sa Pravilima o akademskom neuspjehu,
 - e) kada student ne okonča program Škole engleskog jezika u skladu sa općim aktima Univerziteta,
 - f) neupisivanjem naredne godine studija, odnosno propuštanjem obnove upisa u istu godinu studija u propisanom roku, a da mu pri tome ne miruju prava i obaveze u skladu sa Zakonom i Statutom,
 - g) odbijanjem ili propuštanjem potpisivanja ugovora o studiranju u roku određenom općim aktima, odnosno neispunjavanje finansijskih obaveza proizašlih iz statusa studenta, pravovremeno i u punom obimu,
 - h) propuštanjem studenta da dostavi odgovarajući dokument o priznavanju inostrane visokoškolske kvalifikacije, koji predstavlja uslov za upis,

- i) nepohađanjem nastave na svim prijavljenim predmetima tokom dva uzastopna semestra,
 - j) u drugim slučajevima utvrđenim općim aktima Univerziteta.
- (2) Rješenje o prestanku statusa studenta donosi rektor, osim u slučajevima određenim općim aktom.
- (3) Rješenje rektora o prestanku statusa studenta je konačno i protiv istog nema prava žalbe.

Član 11.

(Ponovno sticanje statusa studenta)

- (1) Studentu koji izgubi status studenta na Univerzitetu, može se odlukom rektora dozvoliti da ponovno stekne status studenta, pod uslovom:
- a) da Univerzitet posjeduje prostorne i kadrovske uslove koje omogućavaju redovno izvršenje obaveza studenta,
 - b) da student nastavlja studij prema nastavnom planu i programu važećem u momentu ponovnog uspostavljanja statusa studenta. Izuzetno, studentu se može dozvoliti nastavak studija prema nastavnom planu i programu po kojem je prethodno studirao, i
 - c) da student nema dugovanja prema Univerzitetu.
- (2) Zahtjev za ponovno sticanje statusa studenta, podnosi se Studentskoj službi sa detaljnim objašnjenjem okolnosti koje su dovele do gubitka statusa studenta.
- (3) Odlukom kojom se određuje pravo na nastavak studija utvrđuju se i obaveze koje je student dužan ispuniti kako bi uspješno završio studij.

Član 12.

(Promjena studijskog programa na Univerzitetu)

- (1) Studentu Univerziteta može se omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi, do dva puta tokom studija.
- (2) Zahtjev za promjenu studijskog programa podnosi se Studentskoj službi najkasnije sedam dana prije početka prijave predmeta u semestru.
- a. Uz zahtjev, student obavezno dostavlja transkript ocjena.
 - b. Stipendija studenta se preispituje i saopćava studentu.
- (3) Ako student prihvati izmijenjene uslove stipendiranja, zahtjev se dostavlja odgovarajućem studijskom programu.
- a. Studijski program vrednuje položene predmete i izjednačava ih s ekvivalentnim predmetima u svom nastavnom planu i programu, pri čemu student može prenijeti manje ECTS bodova od prvobitno ostvarenih.
 - b. Priznavanje ECTS bodova za predmete položene na prethodnom studijskom programu vrši se prema relevantnim propisima Univerziteta i drugim aktima.
 - c. Kod predmeta koji se prenosi promjenom studijskog programa na Univerzitetu,

ocjena se prenosi i utiče na ukupni prosjek ocjena studenta, dok se broj ostvarenih ECTS bodova prenosi u skladu sa ECTS pravilima i vrijednosti ECTS bodova odgovarajućih predmeta u novom programu.

- (4) Detaljan postupak promjene studijskog programa na Univerzitetu reguliran je Pravilnikom o priznavanju položenih predmeta i ekvivalenciji.

Član 12a.
(Zarazna bolest)

- (1) Ako student oboli od zarazne bolesti, mora se suzdržati od pohađanja nastave na Univerzitetu, odmah potražiti medicinsku pomoć i obavijestiti dekana fakulteta o zdravstvenom stanju (slanjem medicinskog izvještaja putem e-pošte). Nakon liječenja, kada medicinski izvještaj potvrdi da bolest više nije zarazna ili da je liječenje uspješno završeno, student može nastaviti s predavanjima i vratiti se na Univerzitet.
- (2) Nadalje, potrebne mjere poduzet će nadležni dekanat, ovisno o vremenu koje će student izbiti s nastave tokom svoje bolesti. Ako je proces liječenja kraći od polovine akademskog semestra, student može nastaviti studij putem učenja na daljinu/hibridnog obrazovanja ili alternativnih metoda dogovorenih s dekanom odgovarajućeg studijskog programa, ovisno o prirodi predmeta. U slučajevima kada će proces liječenja biti duži, student može biti dužan prijeći u status studentskog mirovanja.

STUDIJSKI PROGRAMI

Član 13.
(Studijski programi)

- (3) Studijski program predstavlja nastavni plan i program koji pokriva jednu ili više naučnih i/ili umjetničkih polja, odnosno grana, a čija realizacija kroz naučnonastavni i/ili umjetničkonastavni proces vodi do jednog od tri akademska stepena u skladu sa Bolonjskom deklaracijom.
- (4) Konačnu odluku o usvajanju studijskog programa donosi Senat Univerziteta.

Član 14.
(Podjela studijskog programa i broj studijskih bodova)

- (1) Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.
- (2) U skladu sa ECTS-om, obim nastavnih programa iznosi najmanje 60 ECTS studijskih bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno najmanje 30 ECTS studijskih bodova u jednom semestru.
- (3) Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema broju sati nastave, (predavanja, vježbe, seminari), potrebnom vremenu rada studenta na samostalnim zadacima, potrebnom

vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje, i potrebnom vremenu koje akademsko osoblje provodi u pružanju pomoći studentu u sticanju potrebnog znanja.

- (4) Jedan ECTS studijski bod predstavlja 25 sati ukupnog opterećenja studenta kroz sve oblike njegovog rada na određenom predmetu, odnosno do 30 sati ukupnog opterećenja kada su u pitanju studijski programi medicinske grupe nauka.
- (5) Ciklusi studija i programi koji vode do akademske titule, stručnog i naučnog zvanja koje nudi Univerzitet fleksibilni su, tako da omogućavaju mobilnost studenata u odgovarajućim fazama studija, te dodjelu ECTS bodova-kredita i/ili kvalifikacija, zavisno od rezultata rada koje je student ostvario.

Član 15.

(Nastavni planovi i programi)

- (1) Studij prvog ciklusa na Univerzitetu se izvodi po nastavnim planovima i programima koje svojom odlukom usvaja Senat na prijedlog vijeća fakulteta.
- (2) Fakulteti su obavezni u cijelosti realizirati usvojene nastavne planove i programe.
- (3) Nastavnim planom utvrđuju se nazivi i kodovi nastavnih predmeta, status predmeta (obavezni ili izborni), broj ECTS bodova, i ukupan broj časova predavanja, vježbi, praktičnog rada i drugih obaveznih oblika nastavnog rada za svaki nastavni predmet.
- (4) Nastavnim programom utvrđuje se sadržaj nastavnog predmeta, način izvođenja nastave, polaganja ispita i drugih vidova provjere znanja, obavezni i preporučeni udžbenici, priručnici i druga referentna literatura na osnovu koje se stiču znanja, vrši priprema za polaganje ispita i vrši provjera znanja iz tog nastavnog predmeta, naziv, šifra (npr. LAW101), status (obavezni ili izborni), nivo (prvi, drugi, treći ciklus studija), kratak opis predmeta, preduslovne predmete (za polaganje i prisustvovanje), kriterije ocjenjivanja, godinu studija i semester, imena (mogućih) nastavnika i asistenata koji će realizirati nastavu na predmetu, ECTS vrijednost i predviđeno radno opterećenje studenata (po vrsti angažmana studenta), tabelarni prikaz sheme napredovanja (kroz studijski program), te ciljevi i ishodi učenja.
- (5) Nadležno vijeće sudijskog programa, vijeće fakulteta i Ured za osiguranje kvaliteta prate provedbu nastavnih planova i programa.
- (6) Nastavni planovi i programi se mijenjaju u skladu sa Zakonom, Statutom i Pravilnikom o pokretanju, promjenama i evaluaciji studijskih programa.
- (7) Univerzitet je dužan objaviti nastavni plan i program na svojoj internet stranici.

Article 16.

(Nastavni predmeti)

- (1) Nastavni predmeti prvog ciklusa studija mogu biti univerzitetski predmeti, fakultetski predmeti, predmeti odsjeka, programski predmeti, i slobodni izborni predmeti.

- a. Univerzitetski predmeti, fakultetski predmeti, predmeti odsjeka, i programski predmeti mogu biti obavezni ili izborni.
 - b. Slobodni izborni predmeti uvode se u nastavni plan i program i predlažu se studentima kao mogućnost proširenja njihovog stručnog znanja, obrazovanja i opće kulture.
- (2) Nastava iz univerzitetskih predmeta može se organizirati i na nivou Univerziteta, koji ovu nastavu organizira sa matičnim fakultetom Univerziteta za svaki predmet.
 - (3) Nastava i ispiti iz određenih predmeta mogu se obavljati i na drugom fakultetu koji je matični za taj predmet, što se regulira Statutom odnosno drugim općim aktom Univerziteta.
 - (4) Univerzitet može odrediti da su određeni predmeti uvršteni u nastavne planove i programe više studijskih programa, tako da studenti koji pohađaju komplementarne studijske programe mogu steći zajednička znanja u pojedinim naučnim/umjetničkim poljima.

Član 17.

(Završni diplomski rad/projekat)

- (1) Nastavnim planom i programom prvog ciklusa studija može biti predviđen završni diplomski projekat.
- (2) Diplomski projekat je nastavni predmet u kojem studenta završne godine, ili grupu studenata, mentorise predmetni nastavnik, odnosno koordinator, i voditelj projekta.
 - a. U slučaju da projekat realizira grupa studenata, projektne timove sastavlja predmetni nastavnik, odnosno koordinator, uvažavajući prijedloge studenata ukoliko ih studenti daju.
- (3) Student ili grupa studenata mogu izabrati temu završnog diplomskog projekta s liste tema koje donosi fakultet prije početka svake akademske godine, ili mogu predložiti temu u dogovoru s voditeljem projekta. Teme projekta mogu proizaći iz istraživanja, projekata koji su u toku, ili se mogu predložiti u saradnji s industrijskim ili drugim poslovnim subjektom.
- (4) Diplomski projekat se sastoji od etapa koje studenti završavaju i koji se evaluiraju od strane predmetnog nastavnika, odnosno koordinatora, i voditelja projekta.
- (5) Detaljna struktura diplomskog projekta, metode vrednovanja individualnog i grupnog rada studenata, te obrasci postupanja definirani su nastavnim programom diplomskog projekta ili drugim relevantnim aktima studijskog programa ili fakulteta.
- (6) Za integrisane programe obvezan je diplomski rad.
- (7) Pravila studiranja za drugi ciklus studija koja uređuju postupak imenovanja mentora i komentora, izbor teme diplomskog rada, imenovanje komisije za odbranu, te druge povezane teme, primjenjuju se na diplomski rad u integrisanim programima.

Član 18.
(Preduslovni predmeti)

Nastavnim planom i programom mogu se utvrditi preduslovni nastavni predmeti koje student mora položiti kako bi stekao pravo pristupa polaganju drugih predmeta utvrđenih studijskim programom (predmet sljedećeg stepena).

Član 19.
(Plan rada i dužnosti akademskog osoblja)

- (1) Akademsko osoblje dužno je studentima dostaviti silabus predmeta tokom prve sedmice nastave, kojom prilikom studente informira o ciljevima, sadržaju i metodama izvođenja predavanja za određeni nastavni predmet, kao i o metodama i kriterijima praćenja, ocjenjivanja i vrednovanja rada i postignuća studenata.
- (2) Zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminarski radovi, projekti, prezentacije, zadaće i drugi oblici realizacije studijskih obaveza) trebaju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra. Ukupno opterećenje u referiranim zadacima mora biti usklađeno sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS pravilima.
- (3) Akademsko osoblje je obavezno ličnim prisustvom i angažmanom u potpunosti realizirati utvrđeni plan i program iz nastavnog predmeta za koji je izabrano odnosno angažirano.
- (4) Izuzetno od pravila iz stava (3) ovog člana, iz opravdanih razloga i uz prethodnu saglasnost vijeća fakulteta, izabrano akademsko osoblje u realizaciji nastavnog plana i programa mogu zamijeniti i druga adekvatna akademska lica koja predloži predmetni nastavnik odnosno dekan fakulteta.
- (5) Akademsko osoblje obavezno je u toku realizacije nastave, izvršavanja samostalnih zadataka od strane studenta i njihovih priprema za savladavanje naučnonastavnih sadržaja i provjeru znanja, pomagati studentima organiziranjem i održavanjem redovnih, a po potrebi ili na zahtjev studenata i dodatnih konsultacija.
- (6) Termini za konsultacije u toku sedmice moraju biti usklađeni sa rasporedom nastave tako da su prilagođeni obavezama akademskog osoblja, kao i potrebama studenata. Konsultacije mogu biti organizirane u vidu kabinetskih ili konsultacija u učionici, korištenjem e-maila i drugih vidova elektronskih komunikacija, uz obavezu da se najmanje 5 sati sedmično planira za kabinetske konsultacije.
- (7) U slučaju nužne promjene rasporeda sati i plana rada predmetni nastavnik je obavezan najkasnije 24 sata prije promjene na javan i transparentan način o tome obavijestiti studente. Promjene u rasporedu se ne bi smjele dešavati sedmicu nakon „add-drop“ perioda.
- (8) Akademsko osoblje je, u skladu sa obavezama utvrđenim nastavnim planom i programom i drugim aktima Univerziteta, odgovorno za izvođenje svih oblika nastave, predavanja, vježbi, seminara, praktičnog rada, kao i za praćenje aktivnosti studenata i provjeru njihovog znanja.

Član 20.

(Implementacija ECTS sistema, organizacija ispita, praktičnog rada i stažiranja)

- (1) Implementacija ECTS sistema znači da će da će studentu biti dodijeljeni ECTS bodovi nakon svakog uspješno položenog predmeta i općenito okončanog studijskog programa.
- (2) Za dodjelu odgovarajućeg broja ECTS bodova, ishodi učenja nastavnog predmeta bit će vrednovani dodjeljivanjem bodova studentu za svaku aktivnost koja uključuje, ali nije ograničena na pismene ispite, usmeni ispit, praktični rad, seminarske radove, testove, projekte, sudjelovanje u nastavi, kolokvije, izvedbu i portfolije.
- (3) Nastavno osoblje će zabilježiti sve studentske aktivnosti za koje se dodjeljuju bodovi. Preporuka je da nastavno osoblje vodi evidenciju i sedmično dodjeljuje bodove kako bi potaknulo studente na kontinuiran rad i učenje.
- (4) Predmetni nastavnik razvija komponente i metode ocjenjivanja, a studenti su o njima informirani u kontekstu pragova prolaznosti definiranih Zakonom i Statutom. Detalji postupka ocjenjivanja studenata za određeni nastavni predmet dio su odgovarajućeg silabusa predmeta.
- (5) Kada se nastavne aktivnosti ili određeni oblici nastavnih aktivnosti organiziraju u formi "učenja na daljinu", ispit se može održati putem interneta ili na Univerzitetu.
- (6) Ispiti na umjetničkim predmetima mogu se provoditi izvan sjedišta Univerziteta u slučaju da se ispit provodi u obliku javne manifestacije poput koncerta, izložbe, izvedbe ili drugih formi prezentacije umjetničkog rada.
- (7) U skladu sa Pravilima o stažiranju i obavljanju stručne prakse za vrijeme studija, praktična obuka i stažiranje mogu se organizirati i provoditi kao sastavni dio nastave na Univerzitetu, unutar ili izvan njegovog sjedišta.
- (8) U slučaju bilo kojeg ispita pred komisijom, dekan može dopustiti jednom od članova komisije da na daljinu aktivno učestvuje u njenom radu.

Član 21.

(Ukupni angažman studenta)

Ukupni angažman studenta sastoji se od pohađanja nastave (predavanja, praktični rad, vježbe, seminari i dr.), samostalnog rada (testovi, parcijalni ispiti, završni ispiti) i drugih oblika angažmana studenta.

Član 22.

(Pravila prisutnosti na nastavi)

- (1) Obavezno je prisustvo na predavanjima u minimalnom obimu od 70%, bez obzira na razlog izostanka (medicinski ili bilo koji drugi).

- a. Studenti na razmjeni moraju imati barem 50% prisutnosti na svim aktivnostima nastavnog predmeta, bez obzira na razlog izostanka (medicinski ili bilo koji drugi).
 - b. Za studente koji ponavljaju predmet, prisutnost na nastavi nije obavezna osim u slučaju:
 - i. da nisu položili predmet zbog nedovoljne prisutnosti;
 - ii. da je riječ o izbornom predmetu koji zamjenjuje drugi izborni predmet koji student nije položio;
 - iii. na je nadležno vijeće fakulteta na prijedlog programskog vijeća donijelo drugačiju odluku prije početka semestra.
- (2) Silabus nastavnog predmeta definira prisustvo na drugim komponentama predmeta, kao što su vježbe, radionice, laboratorijski sati i dr.
- (3) Predmetni nastavnik evidentira prisutnost i provjerava evidenciju prisutnosti prije početka svakog ispita. Studenti koji ne ispunjavaju uslov prisutnosti su isključeni iz polaganja bilo kojih sljedećih ispitnih komponenti od trenutka kada ne zadovolje uslov prisutnosti.
- (4) Studenta koji ne ispunjava uslov prisutnosti, predmetni nastavnik odmah ocjenjuje sa 'N/A' za taj predmet.
- (5) Nadležni predmetni nastavnik razmatra i rješava zahtjev studenta za odgađanjem ispita (kviza, parcijalnog, završnog i popravnog ispita) zbog medicinskih ili drugih razloga. Međutim, ponavljanje ispita nije moguće.
- a. Kako bi zahtjev za odgađanjem ispita bio uzet u obzir od strane predmetnog nastavnika, potrebno je da bude podnesen prije početka ispita (preporučljivo) ili tokom ispita (*force majeure*). Zahtjev mora biti podržan uvjerljivom dokumentacijom koja dokazuje nesposobnost studenta da pristupi ispitu iz razloga na koje nije mogao uticati.
 - b. Predmetni nastavnik rješava takve zahtjeve prema svojoj najboljoj procjeni.

Član 23. (Sporedno usmjerenje)

- (1) Student može sticati znanja u polju koje nije predmet njegovog studijskog programa. Za završetak sporednog usmjerenja student mora sakupiti određeni broj ECTS bodova (ne manje od 30), što je detaljno definirano od strane svakog studijskog programa.
- (2) Student može podnijeti zahtjev za odobrenjem sporednog usmjerenja ukoliko je ostvario prosjek ocjena (CGPA) od najmanje 2,5. Zahtjev za odobrenjem sporednog usmjerenja podnosi se najranije na početku trećeg semestra sa ostvarenih minimalno 60 ECTS bodova, a najkasnije do ostvarenih 204 ECTS boda.
- a. Student podnosi zahtjev u Studentskoj službi.
 - b. Zahtjev se procjenjuje od strane savjetodavne komisije za sporedno usmjerenje, na način reguliran aktom Univeziteta, a dekan nadležnog fakulteta donosi odluku kojom se odlučuje o zahtjevu.

(3) Sporedno usmjerenje se upisuje u dodatak diplome.

Član 24.
(Mobilnost studenata)

- (1) Studenti imaju pravo da u toku studija provedu određeno razdoblje (semestar ili studijsku godinu na drugoj visokoškolskoj ustanovi zemlji ili inostranstvu:
 - a. posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata;
 - b. na bazi bilateralnih ugovora između univerziteta;
 - c. na osnovu vlastitog aranžmana studenta, po prethodno ispunjenim uslovima propisanim Pravilnikom o učešću u programima razmjene.
- (2) U skladu sa ugovorom o učenju koji student zaključuje sa Univerzitetom i ustanovom primateljicom, priznaje se otvoreni broj ECTS bodova.
- (3) Mobilnost studenata između univerziteta ne podrazumijeva izdavanje diplome od strane univerziteta na kome student boravi, ukoliko ugovorom između univerziteta nije uređeno izdavanje dvojnih ili zajedničkih diploma.
- (4) Načela mobilnosti studenata Univerziteta, kao i gostujućih studenata drugih univerziteta, vrsta i trajanje mobilnosti, postupak prijave, javni dokumenti, prava i obaveze studenata, kao i druge teme povezane s ostvarivanjem mobilnosti, detaljno su regulirane Pravilnikom o sudjelovanju u programima razmjene.

REGISTRACIJA

Član 25.
(Prijava predmeta)

- (1) Prijava predmeta se obavlja tokom perioda registracije određenim akademskim kalendarom.
 - a. U slučaju neuspjele prijave predmeta, student može podnijeti zahtjev za naknadnom prijavom tokom prve sedmice nastave u semestru.
 - i. Zahtjev se podnosi u Studentskoj službi.
 - ii. Zahtjev razmatra i o njemu odlučuje Rektorat, te može uključivati penale.
- (2) Svaki student ima akademskog savjetnika određenog od strane programskog koordinadora. Akademski savjetnik prati i bilježi napredak studenta, te savjetuje studenta o obaveznim i izbornim predmetima koje bi trebao prijaviti kako bi uspješno napredovao tokom studija.
 - a. Tokom studija, student planira prijavu predmeta s akademskim savjetnikom, koji daje saglasnost na listu odabranih predmeta.
 - i. Student i akademski savjetnik su zajednički odgovorni za praćenje nastavnog plana i programa, pravila studiranja i drugih akata Univerziteta.
 - ii. U slučaju propuštanja da postupe u skladu sa navedenim, student i akademski savjetnik zajednički dijele odgovornost za nastale posljedice.
- (3) Programski koordinador aktivno sudjeluje u praćenju procesa prijave predmeta.

Član 26.

(„Add-drop“ period i povlačenje sa predmeta)

- (1) Studenti imaju pravo izmijeniti listu prijavljenih predmeta tokom „add-dop“ perioda dodavanjem predmeta, odnosno odustajanjem od predmeta, u skladu sa akademskim kalendarom. Predmet od kojeg je student odustao se ne prikazuje na prijepisu ocjena (transkriptu).
- (2) Studenti se mogu povući s predmeta koji su prijavili tokom registracije. Povlačenje sa predmeta se obavlja po odobrenju akademskog savjetnika.
- (3) Predmet sa kojeg se student povukao se u prijepisu ocjena (transkriptu) označava oznakom „W“, te ne utiče na prosjek ocjena.
- (4) Ukupan broj povlačenja sa predmeta je ograničen, tako da se student može povući s najviše četiri predmeta u dvogodišnjem programu studija, odnosno s najviše osam predmeta u četverogodišnjem programu studija. Student se može povući s najviše dva predmeta u jednom semestru.
- (5) Student se samo jednom može povući sa određenog predmeta.

Član 27.

(Prijava predmeta i prelazak u narednu studijsku godinu)

- (1) Opterećenje studenta u studijskoj godini iznosi 60 ECTS bodova, odnosno 30 ECTS bodova po semestru.
 - a. Izuzetno, opterećenje studenta u semestru može biti drugačije pod uslovom da ukupno opterećenje u studijskoj godini iznosi 60 ECTS bodova.
- (2) Student upisuje narednu studijsku godinu na osnovu ostvarenih ECTS bodova iz prethodne godine studija u skladu sa Zakonom.
 - a. Student ima status „studenta prve godina studija“ dok ne ostvari najmanje 48 ECTS bodova, ima status „studenta druge godina studija“ kada ostvari najmanje 48 ECTS bodova, ima status „studenta treće godina studija“ kada ostvari najmanje 108 ECTS bodova, i ima status „studenta četvrte godina studija“ kada ostvari najmanje 168 ECTS bodova.
- (3) Za opterećenje više od 60 ECTS bodova u akademskoj godini student ne smije zaostajati više od 12 ECTS bodova ili dva predmeta, bez obzira na njihovu ECTS vrijednost, u odnosu na očekivani broj ECTS bodova na kraju akademske godine (nakon Septembarskog ispitnog termina).
 - a. Za opterećenje više od 60 ECTS bodova u akademskoj godini, na kraju svake akademske godine u kojoj je prijavljivao predmete student mora biti u rasponu ostvarenih ECTS bodova kako slijedi:
 - i. 48-59 ECTS
 - ii. 108-119 ECTS

iii. 168-179 ECTS

- (4) Opterećenje studenta može biti manje od 30 ECTS bodova po semestru, odnosno 60 ECTS bodova u akademskoj godini, u slučaju da ne položi predmete koji su preduslovni za slušanje drugih predmeta, odnosno predmeta općenito.
- (5) Student koji je prenio predmete iz prethodne u u narednu godinu studija, ne može upisati još jednu višu godinu studija dok ne položi te prenesene predmete.

Član 28.

(Obnova studijske godine)

- (1) Da bi prijavio i pohađao predmete treće godine studija, student mora završiti sve predmete (60 ECTS bodova) prve godine studija u skladu sa nastavnim planom i programom.
 - a. Ako ne ispuni ovaj uslov, student može prijaviti samo preostale predmete iz prve i druge godine studija.
- (2) Da bi prijavio i pohađao predmete četvrte godine studija, student mora završiti sve predmete (120 ECTS bodova) iz prve i druge godine studija.
 - a. Ako ne ispuni ovaj uslov, student može prijaviti samo preostale predmete iz prve i druge godine studija.
- (3) Nastavni plan i program svakog studijskog programa određuje predmete treće i četvrte godine studija.
- (4) Student obnavlja godinu studija dok ne ostvari potrebni broj ECTS bodova iz određene godine studija.

Član 29.

(Upis putem prijelaza i upis izvan redovnog rasporeda)

- (1) Studentima koji su se upisali putem prijelaza, priznaju se ECTS bodovi na osnovu predmeta koje su završili na prethodnoj visokoškolskoj ustanovi ili studijskom program na Univerzitetu, ili ako su završili intenzivne predmete na Univerzitetu, u skladu sa Pravilnikom o priznavanju položenih predmeta i ekvivalenciji, i relevantnim nastavnim planom i programom.
- (2) Po okončanju prijenosa ECTS bodova, student upisuje određenu godinu studija kako slijedi:
 - a. Prva godina studija - manje od 48 ECTS bodova;
 - b. Druga godina studija - najmanje 48 ECTS bodova;
 - c. Treća godina studija - najmanje 108 ECTS bodova;
 - d. Četvrta godina studija - najmanje 168 ECTS bodova.
- (3) Općenito, opterećenje studenta koji se upisao putem prijelaza iznosi 60 ECTS bodova po studijskoj godini, osim ako ne ispunjava kriterije za dodatne ECTS bodove, kako je to određeno za druge redovne studente.

- (4) Ista pravila se primjenjuju i za studente koji su upisani u ljetnom semestru, osim ako nije drugačije određeno odlukom Univerziteta.

Član 30.
(Nadareni studenti)

- (1) Studentu koji je u bilo kojem semestru ostvario prosjek ocjena 3,7 ili više (prema skali na Univerzitetu), može se odobriti da u narednom semestru upiše dodatne predmete, u maksimalnom obimu do 42 ECTS bodova, na koji način student može okončati studij i u kraćem vremenskom periodu.
- (2) Registraciju i pohađanje dodatnih predmeta u skladu sa ovim članom može odobriti dekan na molbu studenta ukoliko za to postoje organizaciono-tehnički kapaciteti, uz uslov da student zadovoljava sve predulove za registraciju dodatnih predmeta.
- (3) Upravni odbor može utvrditi cijenu školarine za studente koji registruju dodatne predmete iznad 30 ECTS bodova po semestru, odnosno iznad 60 ECTS bodova u toku jedne akademske godine.

Član 31.
(Ponavljanje predmeta)

- (1) Studenti koji ne polože obavezni predmet dužni su taj predmet ponovo prijaviti. Preporuka je da se obavezni predmet prijavi prvom sljedećom prilikom.
 - a. Ako nepoloženi predmet pripada grupi izbornih predmeta, studenti mogu ponovo prijaviti isti predmet ili mogu odabrati drugi izborni predmet kako bi ostvarili potrebni broj ECTS bodova sa liste izbornih predmeta.
- (2) Kako bi ostarili viši prosjeka ocjena, studentima se može dopustiti da ponovo polažu predmet koji su prethodno završili. U slučaju ponavljanja predmeta, samo je posljednja ostvarena ocjena važeća i uključena u ukupni prosjek ocjena. Prilikom ponavljanja predmeta, mora se uzeti u obzir dopušteno opterećenje studenta.

Član 32.
(Opterećenje od 42 ECTS u posljednjem semestru)

- (1) Studenti kojima je ostao jedan semestar za završetak studija su oni studenti koji trebaju ostvariti još najviše 42 ECTS boda kako bi diplomirali. Opterećenjem sa preostalih 42 ECTS boda u posljednjem semestru, studenti, bez drugih uslova, ispunjavaju sve kriterije za završetak studija, koji su definirani relevantnim nastavnim planom i programom i pravilima studiranja.
- (2) Studenti u posljednjem semestru nisu oni koji mogu polagati dodatne ispite tokom popravnog termina u Septembarskom ispitnom roku ili, ako bi im opterećenje od 42 ECTS boda omogućilo podnošenje zahtjeva za integralnim polaganjem završnog ispita ("Single exam")

Član 33.
(Ovjera semestra i godine)

- (1) Prilikom ovjere semestra, Studentska služba bilježi broj ostvarenih ECTS bodova koje su studenti ostvarili.
- (2) Ovjera zimskog semestra (i upis u ljetni semestar) obavlja se nakon završnih ispita u zimskom semestru, najkasnije prije početka ljetnog semestra.
- (3) Ovjera ljetnog semestra (i upis u zimski semestar) obavlja se nakon završnih ispita u ljetnom semestru, odnosno nakon popravnog termina u Septembarskom ispitnom roku, najkasnije prije početka sljedećeg semestra.

NASTAVA

Član 34.
(Organizacija nastave)

- (1) Nastavne aktivnosti se organiziraju i provode prema usvojenom rasporedu nastave.
 - a. Univerzitet je obavezan objaviti raspored nastave najkasnije pet dana prije početka nastavnih aktivnosti.
- (2) Raspored nastave sadrži naziv predmeta, vrijeme (dan, sat) održavanja nastave, mjesto održavanja nastavnih aktivnosti (učionica, laboratorij), imena akademskog osoblja koje sudjeluje u aktivnostima, te druge upute o predmetima.

Član 35.
(Jezik nastave)

- (1) Nastava prvog ciklusa studija na Univerzitetu odvija se na engleskom jeziku i američkom načinu pisanja.
Nastava se također može izvoditi i na drugim jezicima ako to zahtijeva nastavni plan i program pojedinog studijskog programa.
- (2) Kako bi uspješno pohađao predmete studijskog programa, student treba posjedovati vještine engleskog jezika na nivou B2.
- (3) Studenti koji nemaju odgovarajući dokaz o poznavanju engleskog jezika obavezni su pohađati pripremni program Škole engleskog jezika (ELS).
Pravilnikom Škole engleskog jezika detaljno se propisuju dokazi o poznavanju engleskog jezika, kao i druga pravila koja se odnose na Školu engleskog jezika.

PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE

Član 36.
(Postupak provjere znanja i ocjenjivanja)

- (1) Rad studenata se ocjenjuje kontinuirano tokom semestra, a konačna ocjena utvrđuje se na završnom ispitu.

- (2) Studentima se dodjeljuju bodovi za za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra kao i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena.
- U strukturi ukupnog broja bodova, najmanje 50% bodova u odnosu na konačnu ocjenu mora biti predviđeno za aktivnosti i provjere znanja u toku semestra.
 - Završni ispit se vrednuje sa najviše 50% bodova u odnosu na konačnu ocjenu.
 - U slučaju specifičnih predmeta koji su određeni studijskim programima i od strane fakulteta (npr. diplomski projekat), konačna ocjena može se odrediti na osnovu završnog rada.
- (3) Ako student tokom semestra ostvari broj bodova koji zadovoljava kriterije za prolaznu ocjenu, nije obavezan izaći na završni ispit.
- (4) Studentima koji su iz opravdanih razloga propustili neke od ispitnih komponenti tokom semestra, predmetni nastavnik može omogućiti naknadno polaganje istih, ako je to moguće, i ako je o tome obaviješten prije ili za vrijeme ispita.
- (5) Priliku za naknadnu provjeru znanja nemaju studenti koji su već polagali ispit.

Član 37.
(Sistem ocjenjivanja studenata)

- (1) Na kraju semestra, student ostvaruje konačnu ocjenu, kako je prikazano u Tabeli 1.

Tabela 1: Sistem ocjenjivanja na Univerzitetu

Bodovna skala	Sistemu ocjenjivanja na Univerzitetu	Težinski koeficijent na Univerzitetu	Slovna ocjena (BiH)	Brojčana ocjena (BiH)	Opis ocjene
0 - 44	F	0	F	5	Ne zadovoljava minimalne uslove
45 - 54	E	1			
55 - 64	C	2	E	6	Zadovoljava minimalne uslove u postizanju ishoda učenja
65 - 69	C+	2.3	D	7	Općenito dobar u postizanju ishoda učenja, ali sa značajnijim nedostacima
70 - 74	B-	2.7			
75 - 79	B	3	C	8	

80 - 84	B+	3.3			Prosječan u postizanju ishoda učenja, sa primjetnim greškama
85 - 94	A-	3.7	B	9	Iznad prosjeka u postizanju ishoda učenja, sa ponekom greškom
95 - 100	A	4	A	10	Izuzetan uspjeh u postizanju ishoda učenja bez greškaka ili sa neznatnim greškama

- (2) Slovne ocjene koje ne utiču na prosjek ocjena studenta:
- Slovna ocjena „IP“ (In Progress) služi za evidentiranje neispunjenih studentskih obveza vezanih uz diplomski projekat, diplomski završni rad ili praksu.
 - Slovna ocjena „S“ (Satisfactory) dodjeljuje se studentu koji je položio ispite koji se ne ocjenjuju brojčano, odnosno studentu čiji je pismeni rad prihvaćen.
 - Slovna ocjena „U“ (Unsatisfactory) dodjeljuje se studentu koji nije položio ispite koji se ne ocjenjuju brojčano.
 - Slovna ocjena „W“ (Withdrawal) označava da se student povukao s određenog predmeta.
- (3) Slovna ocjena koja također ne utiče na prosjek ocjena studenta je „N/A“ (Not attending), a dodjeljuje se studentu koji je suspendiran s predmeta ili koji ne ispunjava minimalni uslov za prisustvovanje predavanjima ili vježbama. Predmetni nastavnik je obavezan slijediti pravila prisustvovanja nastavi i dodijeliti studentu „N/A“ u svakom slučaju kada student ne zadovolji uslov prisustva.

Član 38.

(Oblici provjere znanja studenta)

- Oblici provjere znanja studenta mogu biti pismeni, usmeni i praktični. Svi oblici provjere znanja su javni.
- Provjera znanja je u pravilu pismena i vrši se putem testa ili pismenog rada.
- Ispiti iz umjetničkih predmeta u pravilu se polažu komisijski.
- Pismeni ispitni radovi studenata se čuvaju do kraja studijske godine.
- Predmetni nastavnik je obavezan objaviti rezultate parcijalnog i završnog ispita u Studentskom informacionom sistemu u roku od pet radnih dana od datuma ispita i obavijestiti studente putem uspostavljene komunikacije korištene tokom semestra o terminu u kojem će im se omogućiti uvid u pismeni i praktični dio rada.

- (6) Za druge ispitne komponente (kvizovi, projekti, itd.), predmetni nastavnik je obavezan dostaviti rezultate pet dana prije roka za povlačenje s predmeta za komponente koje studenti polažu unutar tog razdoblja, odnosno tri dana prije završnog ispita za komponente koje studenti polažu nakon roka za povlačenje s predmeta.
- (7) Objava ocjena u Studentskom informacionom sistemu vrši se predajom potpisane liste konačnih ocjena na predmetu Studentskoj službi, koja bilježi tačan datum objave.
- (8) Konačnom ocjenom smatra se ona ocjena koja je potvrđena u Studentskom informacionom sistemu u roku tri dana od objave rezultata završnog ispita, odnosno nakon rješavanja prigovora studenata na rezultat završnog ispita.
- (9) Univerzitet je obavezan organizirati i uspostaviti termine ispita tako da studenti u istom danu ne mogu biti opterećeni polaganjem više od dva ispita iz tekuće studijske godine.

Član 39.

(Parcijalni ispit)

- (1) Parcijalni ispit je opcionalna evaluaciona komponenta u toku semestra za pojedine predmete, a detaljno je reguliran silabusom predmeta ili odlukama odgovarajućih studijskih programa ili fakulteta.
- (2) Parcijalni ispiti obično se organiziraju sredinom semestra, kako je naznačeno u akademskom kalendaru.

Član 40.

(Završni ispitni termini)

- (1) Na Univerzitetu se organiziraju završni ispiti na ispitnim terminima kako slijedi:
 - a. Redovni ispitni termin,
 - b. Popravni ispitni termin,
 - c. Septembarski ispitni termin.
- (2) Redovni ispitni termin se organizira na kraju svakog semestra u sedamnaestoj i osamnaestoj sedmici.
 - a. Studenti koji nisu ispunili uslov prisutnosti ili nisu prikupili dovoljan broj bodova da bi položili predmet (ukupno 55 bodova) nemaju pravo pristupiti završnom ispitu.
 - i. Predmetni nastavnik ne bi trebao dopustiti da takvi studenti polažu ispit.
- (3) Popravni ispitni termini se organiziraju nakon redovnog ispitnog termina u zimskom ili ljetnom semestru.
 - a. Tačni datumi popravnih ispitnih termina određeni su akademskim kalendarom.
 - b. Studenti koji nisu pristupili završnom ispitu ili nisu položili predmet, ali ispunjavaju uslove za polaganje završnog ispita, imaju pravo pristupiti popravnom ispitu.
 - c. Studenti koji nisu položili predmet ili žele poboljšati ocjenu imaju pravo pristupiti popravnom ispitu, osim u slučaju određenih profesionalno-umjetničkih predmeta koje je odredilo vijeće fakulteta, za koje se ponavljanje ispita ne smatra mogućim zbog

- prirode nastavnog procesa.
- d. U slučaju polaganja popravnog ispita, uzima se u obzir zadnja konačna ocjena, čak i ako je niža od one sa završnog ispita.
 - e. Za polaganje popravnog ispita, studenti mogu biti obavezni registrirati se, što je detaljnije definirano na početku svake akademske godine i objavljeno u akademskom kalendaru.
 - f. Svaki student koji odluči pristupiti popravnom ispitu dužan je obavijestiti predmetnog nastavnika.
- (4) Drugi rok popravnih ispita se organizuje u prvoj sedmici septembra, što se utvrđuje akademskim kalendarom svake akademske godine.
- a. Student može polagati popravni ispit iz predmeta oba semestra određene akademske godine, ako ispunjava uslove za polaganje završnog ispita određenog predmeta.
 - b. Studenti koji nisu položili predmet, kao i oni koji žele popraviti svoje ocjene moraju prijaviti ispit u Studentskoj službi u skladu sa rokovima navedenim u akademskom kalendaru.
 - c. Svaki student koji se odluči da polaže popravni ispit mora o tome obavijestiti odgovarajućeg predmetnog nastavnika.
- (5) Sve rasporede ispita odobrava Rektorat i objavljuje najmanje pet dana prije početka ispitnog roka.

Član 41.

(Komisijsko polaganje ispita)

- (1) Student koji nije zadovoljan postignutom ocjenom na ispitu može podnijeti zahtjev da ispit ponovi pred komisijom.
 - a. Zahtjev se podnosi u Studentskoj službi.
 - b. Student je dužan svoj zahtjev detaljno obrazložiti.
- (2) Ako ocijeni da je zahtjev opravdan, dekan fakulteta u roku dva radna dana imenuje predsjednika i dva člana ispitne komisije.
 - a. Predmetni nastavnik, čijom ocjenom student nije zadovoljan, ne može biti član niti predsjednik komisije, izuzev u slučajevima objektivne nemogućnosti održavanja komisijskog ispita. Jedan član komisije mora biti iz istog ili relevantnog naučnog/umjetničkog područja.
 - b. Dekan određuje termin polaganja ispita u roku od tri dana od dana podnošenja osnovanog zahtjeva studenta.
 - c. Pismeni ispit ili pismeni dio ispita neće se ponoviti pred komisijom, već će postojeći ocijenjeni pismeni rad komisija ponovno pregledati i ocijeniti.
 - i. Student je obavezan pred komisijom ponoviti usmeni ispit ili usmeni dio ispita.
- (3) Prilikom utvrđivanja ocjene, komisija uzima u obzir sve verificirane rezultate rada studenta u toku semestra.

- a. Kod prigovora studenta na ocjenu za praktični ispit iz onog predmeta čije polaganje nije moguće ponovno organizirati, komisija, imenovana od strane dekana, a sastavljena od nastavnika iz odgovarajuće oblasti, preispitat će odluku nastavnika koji je ispit ocjenjivao i to na osnovu audio/video zapisa i drugih oblika dokumentiranja polaganja ispita te donijeti konačnu odluku.
 - i. Za takve predmete Univerzitet, odnosno fakultet je dužan osigurati audio/video zapis ili drugi adekvatan oblik dokumentiranja toka provjere znanja.
- b. Odluka komisije se donosi većinom glasova.

Član 42.

(Integralno polaganje završnog ispita)

- (1) Student završne godine može se prijaviti za integralno polaganje završnog ispita u prvom sljedećem ispitnom roku (u terminima parcijalnih, završnih ili popravnih ispita) ako student ispunjava sve navedene uslove:
 - a. Ostao mu je jedan ispit za završetak studija, osim završnog rada/projekta.
 - b. Dobio je ocjenu "F" ili "E" barem jednom za traženi predmet tokom studija.
 - c. Nije prethodno podnio zahtjev za integralnim polaganjem završnog ispita.
 - d. Slaže se da ispit obuhvata cjelokupni sadržaj predmeta (sveobuhvatan ispit).
 - e. Slaže se da ukoliko integralno ne položi ispit, neće moći pristupiti popravnom ispitu iz tog predmeta.
 - f. Predmet je naveden među aktivnim predmetima u nastavnom planu i programu.
 - g. Vijeće fakulteta nije uvrstilo predmet na listu profesionalno-umjetničkih predmeta za koje, zbog prirode nastavnog procesa, ponavljanje ispita nije moguće.
- (2) Student koji ispunjava sve kriterije za integralno polaganje završnog ispita može se prijaviti Studentskoj službi čim ispuni navedne uslove, a najkasnije sedam dana prije prvog sljedećeg ispitnog termina.
 - a. Studentska služba provjerava zahtjev, i u slučaju da se utvrdi da student ima pravo na integralno polaganje završnog ispita, ispit se zakazuje tokom prvog sljedećeg ispitnog termina.

Član 43.

(Procedura polaganja pismenih ispita)

- (1) Student je dužan pridržavati se uputa odgovornog nastavnika (osobe koja nagleda ispit) i podvrgnuti se kontrolnim mjerama koje osoba koja nadgleda ispit smatra potrebnim za ispravno provođenje ispita.
- (2) Student i odgovorni nastavnik (osoba koja nadgleda ispit) moraju se pridržavati sljedećih pravila ispita:
 - a. Ispit počinje i završava u tačno određeno vrijeme.
 - b. Studenti trebaju biti u označenoj učionici najmanje pet minuta prije početka ispita.

- c. Osoba koja nadgleda ispit ima ovlasti odlučiti gdje će svaki student sjediti i može promijeniti raspored sjedenja bilo kojeg studenta ako je potrebno.
 - d. Torbe, aktovke, kaputi, itd. trebaju biti uklonjeni iz okoline stolova i postavljeni negdje drugo.
 - e. Mobilni telefoni i drugi pametni uređaji moraju biti isključeni, a ne na tihom načinu rada. U slučaju potrebe, studentima se može zatražiti da svoje mobilne telefone stave na pod.
 - f. Ako nije drugačije naznačeno, tokom ispita je strogo zabranjeno korištenje bilo kojeg drugog uređaja za pohranu podataka ili uređaja koji se povezuje na Internet, što predstavlja povredu koja može rezultirati isključenjem s ispita.
 - g. Mobilni telefoni ne smiju se koristiti kao digitron.
 - h. Svaki student je odgovoran za provjeru da prije i tokom ispita samo oni pomoćni materijali navedeni na ispitu budu izloženi na ili oko stola.
 - i. Nijedan materijal (knjige, bilješke, itd.) koji se odnosi na predmet ne bi trebao biti dostupan studentu tokom ispita bez dozvole osobe koja nadgleda ispit.
 - j. Ako student ima određenih pitanja, ista može postaviti isključivo osobi koja nadgleda ispit, te ne smije komunicirati s drugim studentom iz bilo kojeg razloga.
 - k. Osoba koja nadgleda ispit može provoditi nasumične provjere tokom ispita.
 - l. Razgovor, odnosno kontaktiranje drugog studenta strogo je zabranjeno i smatra se varanjem.
 - m. Pomoćna sredstva, pribor za pisanje, digitroni, olovke, gumice, itd., ne smiju se razmjenjivati između studenata tokom ispita. Razmjena se može obaviti isključivo preko osobe koja nadgleda ispit i to samo u iznimnim slučajevima.
 - n. Ako su dopuštene knjige s matematičkim formulama, tablicama ili bilo kojim drugim referencama tokom ispita, studenti ne smiju pisati vlastite bilješke.
 - o. Svaki student odgovoran je predati ispitni rad u naznačeno vrijeme. U suprotnom, ispitni rad neće biti ocijenjen.
 - p. Student mora napisati svoje ime na svakom ispitnom listu, te se pobrinuti da su svi listovi numerisani.
- (3) Prema studentima koji pokušaju koristiti zabranjena sredstva, ili sumnjive tehničke stvari, ili one stvari koje ometaju ili sprječavaju siguran i miran ispit, poduzimaju se odgovarajuće disciplinske mjere.
- a. Ovisno o povredi obaveze, osoba koja nadgleda ispit može upozoriti studenta, ili odmah oduzeti ispitni rad studenta koji krši bilo koja od navedenih pravila i prijaviti slučaj nadležnom dekanu radi daljnjih postupaka, osim ako nije drugačije određeno.
 - b. Disciplinski postupak provodi se u skladu sa Statutom.

PRIZNANJA

Član 44.

(Počasne liste dekana i rektora)

Studenti s prosječnom ocjenom najmanje 2,00 i koji su ostvarili najmanje 30 ECTS bodova u semestru uvrštavaju se na dekanovu (počasnu) listu, pod uvjetom da im je prosječna ocjena za taj semestar između 3,50 i 3,79. Ako je prosječna ocjena 3,80 - 4,00 za taj semestar, studenti se uvrštavaju na rektorovu (visoko počasnu) listu.

- a. Student ne može biti uvršten na bilo koju počasnu listu ako ima ocjenu "F" na transkriptu za taj semestar.
- b. Liste se objavljuju na kraju svake akademske godine.

Član 45.

(Završetak prvog i integrisanog ciklusa studija)

Studij prvog ciklusa smatra se uspješno završenim ako je student ispunio sve uslove propisane nastavnim planom i programom studijskog programa, uključujući da je položio sve ispite i završio praktični rad, odnosno stažiranje.

Član 46.

(Akademska titula, naučno i stručno zvanje)

Uspješnim okončanjem studija, student stiče pravo na dodjelu određene akademske titule, posebno stručnog, odnosno naučnog zvanja, u skladu sa Pravilnikom o korištenju akademskih titula u Kantonu Sarajevo.

Član 47.

(Dodjela diploma)

- (1) Univerzitet je ovlašten da organizuje studij i dodjeljuje diplome za koje je licenciran i akreditiran.
- (2) Po završetku studija studentu se izdaje diploma kojom se potvrđuje da je student ispunio uslov za dodjelu odgovarajuće akademske titule odnosno stručnog i naučnog zvanja.
- (3) Uz diplomu, studentu se izdaje i dodatak diplomu.
- (4) Diploma koju izdaje Univerzitet predstavlja javnu ispravu.
- (5) Do izdavanja diplome, studentu se izdaje uvjerenje o diplomiranju kao javna isprava kojom se potvrđuje da je student ispunio uvjete za sticanje zvanja iz studija koji je završio.
- (6) Uvjerenje o diplomiranju izdaje se u roku od sedam dana od dana predaje zahtjeva Studentskoj službi. Uvjerenje o diplomiranju važi do izdavanja diplome i dodatka diplomu.
- (7) Uvjeti, način i postupak dodjele, odnosno oduzimanja ili poništavanja diplome, te izdavanje duplikata diplome po završetku studija, određeni su Zakonom, Statutom i općim aktima Univerziteta.

Član 48.
(Drugi dokumenti)

- (1) Na zahtjev studenta izdaju se drugi dokumenti koji potvrđuju status studenta, kao i druge informacije sadržane u službenim evidencijama Univerziteta.
- (2) Studentska služba vodi evidenciju o izdanim dokumentima.

Član 49.
(Studentska identifikaciona kartica)

- (1) Univerzitet izdaje studentsku identifikacionu karticu kao dokaz da je određeno lice student Univerziteta, kojom se obezbjeđuje:
 - a. pristup svim prostorima u kojima se izvode studijski programi i drugi programi;
 - b. korištenje biblioteke, računarskih učionica, osim ako nisu predviđena posebna pravila registracije studenta;
 - c. pristup sportskim i drugim objektima kojim raspolaže Univerzitet;
 - d. korištenje studentske menze i sl.
- (2) Studentska identifikacijska kartica zamjenjuje studentski indeks.

Član 50.
(Studentsko organizovanje)

- (1) Studenti Univerziteta imaju pravo organizirati se u predstavničko tijelo koje zastupa njihove interese u tijelima Univerziteta.
- (2) Ciljevi studentskog organiziranja također mogu uključivati doprinos ostvarenju obrazovnih, nastavnih, naučnih, kulturnih, akademskih i drugih društveno korisnih potreba studenata.
- (3) Studentska tijela temelje se na demokratskim načelima i pridržavaju se zakona i propisa Univerziteta.

Član 51.
(Prijelazne i završne odredbe)

- (1) Ova pravila stupaju na snagu i važeća su od akademske 2023/2024. godine.
- (2) Stupanjem na snagu ovih pravila, Pravila studiranja za prvi ciklus studija, broj: IUS-SENAT-11-2412/18, Odluka o izmjeni i dopuni Pravila studiranja za prvi ciklus studija, broj: IUS-SENAT-11-715/21 i Pravila o ispitima na Internacionalnom univerzitetu u Sarajevu, broj: IUS-SENAT-11-1569-1/20 stavljaju se van snage.

PREDSJEDNIK SENATA

Prof. dr. Ahmet YILDIRIM

